

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2 (špeciálne vydanie), ročník 6., vydané vo februári 2018

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Schwebbahn, Wuppertal. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

SROVNÁVACÍ ANALÝZA LIDSKÉHO KAPITÁLŮ STUDENTŮ SSEU V SAMARĚ A ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ VŠTE V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE HUMAN CAPITAL OF STUDENTS of SSEU IN SAMARA AND FOREIGN STUDENTS OF VŠTE IN ČESKÉ BUDĚJOVICE

Iveta Kmecová¹

Iveta Kmecová působí jako odborný asistent na Katedře managementu na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích v České republice. Cílem výzkumu je srovnávací analýza investic do lidského kapitálu.

Iveta Kmecová works as a specialist assistant at the Department of Management at The Institute of Technology and Business in České Budějovice in the Czech Republic. The aim of the research is a comparative analysis of investments in human capital.

Abstract

The paper deals with the analysis of investment in human capital. In the paper I present the views of students on investments in human capital, namely of foreign students at VŠTE, students in Ceske Budejovice within the Erasmus program and Russian students at SSEU in Samara. The aim was to compare the views of students of both universities on investment in human capital. For the evaluation of the research issues, several statistical characteristics of data sets were used. The article follows the article in the previous issue.

Key words: human capital, investment, education, health, statistical characteristics

Abstrakt

Příspěvek se zabývá problematikou analýzy investic do lidského kapitálu. V příspěvku předkládám názory studentů na investice do lidského kapitálu, konkrétně zahraničních studentů na VŠTE, studujících v Českých Budějovicích v rámci programu Erasmus a ruských studentů na SSEU v Samaře. Cílem bylo provést srovnání – komparaci názorů studentů obou vysokých škol na investice do lidského kapitálu. Pro ověření výzkumných problémů byly

¹ Adresa pracoviště: Ing. Iveta Kmecová, PhD., The Institute of Technology and Business in České Budějovice, Okružní 517/10, 370 01 České Budějovice, ČR
E-mail: kmecova@mail.vstecb.cz

použity statistické charakteristiky. Příspěvek obsahově navazuje na příspěvek v předchozím čísle.

Klíčová slova: lidský kapitál, investice, vzdělávání, zdraví, statistické charakteristiky

Úvod

Pro současnost, období 21. století, je charakteristické, že žijeme v silně proměnlivém prostředí, kde zákonitosti dnes už nemusí platit zítra. Na tyto změny je třeba velmi reagovat. Bez kvalitních lidských zdrojů to nebude nikdy možné. Lidské zdroje jsou nejvýznamnějším kapitálem, který ve význačné míře přispívá ke konkurenceschopnosti a prosperitě podniku. Na personalistech a vedení podniku, spočívá nelehký úkol, aby kvalitní uchazeče při výběrovém řízení odlišili a prostřednictvím motivace, dokázali správně finančně stimulovat. Výsledkem by mělo být posílení vlastních řad o flexibilní a ambiciózní osobnosti. Z tohoto pohledu, je důležité, aby každý podnik/vzdělávací instituce, upřednostňoval (při tvorbě finančních rezerv) investice do lidských zdrojů, před investicemi do jiných složek podnikového portfolia. Autoři Koubek (2011); Šikýř (2014) a mnozí další, uvádí ve svých publikacích, že pracovníci jsou nejdůležitějším zdrojem, který má podnik k dispozici. Zaměstnavatel by měl brát na vědomí, že úspěch fungující firmy je hlavně závislý na zaměstnancích a jejich dovednostech. Čaha et al. (2017, s.3), vysoce úspěšné podniky se od méně úspěšných odlišují především způsobem, kterým dokáží formovat svůj lidský potenciál a maximálně jej motivovat k vysoké výkonnosti a k pozitivnímu vztahu k organizaci. Kvalitu lidských zdrojů, podle Štamfestová (2013), ovlivňuje spokojenost. Předpokládá se, že spokojenost v práci vytváří atmosféru, která podporuje kvalitu produktů a služeb. O důležitosti motivace, která pozitivně ovlivňuje výkon a zvyšuje pracovní nasazení, pojednává například Kolman et al. (2009) a další.

Cílem tohoto příspěvku je poskytnout čtenáři posouzení investic do lidského kapitálu prostřednictvím výsledků získaných z dvou dotazníkových průzkumů.

Investování do lidského kapitálu

Lidský kapitál, dle Řehula (2010) a Radu a Radu (2015), tvoří cenné schopnosti, které mohou být v případě vhodného investování zhodnoceny. Postupem času začal být lidský kapitál rozdělován na dvě části: základní lidský kapitál, který zahrnuje produktivní schopnosti a vlastnosti (fyzická síla, řemeslné dovednosti, analytické myšlení atd.) a tzv. širší lidský kapitál, který umožňuje uplatňovat složky kapitálu základního (Mazouch a Fischer 2011).

V současnosti se společnost nachází v bodě, kdy se vzdělanost stále rozvíjí a roste význam investování do lidského kapitálu. Investice do lidského kapitálu jsou označovány jako aktivity, které opakovaně nebo trvale působí na psychické nebo finanční příjmy jedince, ovlivňují jeho mentální schopnosti, zdraví a fyzickou kondici, a jejich vliv je patrný až v delším časovém horizontu (Tolarová 2014). V případě zkoumání investic do lidského kapitálu nelze opomenout vliv rodinného zázemí na dovednosti, znalosti a hodnoty jedince. Rodiče zásadně ovlivňují úroveň a šíři vzdělání svých dětí (Kameníček 2003). Dle Vlčka (2009), je v souvislosti s investicemi do lidského kapitálu, analyzován vliv rodinného zázemí a finančních omezení na úroveň vzdělání. Z rozboru empirických dat lze usoudit, že je zde možná výrazná souvislost mezi sociálně-ekonomickým postavením rodičů a kvalitou a úrovní vzdělání jejich dětí. Při analýze lidského kapitálu se vychází z předpokladu, že člověk rozhoduje o svém

vzdělání, lékařské péči a o dalších doplňcích k vědomostem a zdraví, na základě porovnání nákladů a výnosů. Lorencová (2008), prezentuje myšlenku, že úspěšní lidé dávají neúspěch za vinu nedostatečnému úsilí, zatímco neúspěšní lidé ho přisuzují nedostatečným schopnostem nebo vnějším vlivům.

V návaznosti na tuto myšlenku, vyslovuji názor, že každý z nás, přímo či nepřímo, rozhoduje o svém osudu, dává svému životu nějaký směr, aby dosáhl svých pracovních i osobních cílů. Je důležité zamyslet se a správně investovat.

Cíl a metodika

Výzkumným nástrojem byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Předmětný příspěvek navazuje na příspěvek s názvem: „*Hodnocení lidského kapitálu očima zahraničních studentů v rámci studijního programu Erasmus.*“

Průzkumný vzorek tvořilo celkově 127 respondentů, (105 respondentů SSEU/Samara, 22 respondentů VŠTE/České Budějovice).

Cílem v tomto příspěvku je porovnat názory respondentů na investice do lidského kapitálu.

Cíl průzkumu – ověření 3 výzkumných problémů:

1. Zjistit co preferují studenti SSEU v Samaře více: investice do vzdělávání nebo investice do zdraví.
2. Zjistit co preferují studenti VŠTE v Českých Budějovicích více: investice do vzdělávání nebo investice do zdraví.
3. Provést srovnávací analýzu názorů studentů SSEU a VŠTE, na investice do vzdělávání a zdraví.

Pro ověření třech výzkumných problémů byly využity statistické charakteristiky souboru dat. Statistické charakteristiky, uvádí mnoho autorů. Například, Chráska (2007): *aritmetický průměr* (je součtem všech hodnot vydělených jejich počtem, *modus* (je hodnota, která se v daném statistickém souboru vyskytuje nejčastěji), *medián* (je hodnota, jež dělí řadu vzestupně seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny, *odchylka* (od střední hodnoty (aritmetického průměru), která má rozměr stejný jako náhodná veličina, zachycuje směrodatná odchylka $\sigma = \sqrt{\sigma^2}$ a nakonec *rozptyl* (je definován jako střední hodnota kvadrátů odchylek od střední hodnoty (aritmetického průměru).

Rozptyl, vypočteme podle vzorce:

$\sigma^2 = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2$, kde N je počet prvků souboru (počet respondentů), x_i jsou hodnoty, kterých může náhodná veličina nabývat, $\bar{x}$ aritmetický průměr.

Výsledky

Předkládám částečné výsledky dvou průzkumů. První z průzkumů se uskutečnil v listopadu 2016 na Samarské Státní Ekonomické Univerzitě v Samaře (SSEU), druhý se realizoval v listopadu 2017, na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích (VŠTE). Hodnocení probíhalo s pomocí 5 - ti stupňové škály, kde 1 vždy, 2 velmi často, 3 někdy, 4 velmi výjimečně, 5 nikdy/vůbec.

Otázka 1 : *Vnímáte školu (vzdělávání celkové, jako i jazykové kurzy, počítačové kurzy, technické kurzy, rekvalifikační kurzy, ...) jako investici do lidského kapitálu?*

Vzdělávání	1	2	3	4	5
SSEU	61	40	0	4	0
VŠTE- Erasmus	9	4	6	2	1

Tabulka 1: Srovnávací tabulka názorů studentů SSEU v Samaře a zahraničních studentů VŠTE v Českých Budějovicích, v rámci programu Erasmus, na investici do svého vzdělávání

Zdroj: vlastní průzkum

Tabulka 1, znázorňuje, vyjádření názorů respondentů (SSEU a VŠTE), jak vnímají vzdělávání jako investici do lidského kapitálu. Následující Graf 1, graficky znázorňuje názory na investici do vzdělávání, v procentuálním vyjádření.

Graf 1: Názory respondentů (SSEU a VŠTE) na otázku, jak vnímají vzdělávání jako investici do lidského kapitálu

Zdroj: Vlastní průzkum

Škála	Aritmetický průměr	Modus	Medián	Rozptyl	Směrodatná odchylka
SSEU	1,50	1	1	0,48	0,69
VŠTE- Erasmus	2,18	1	2	1,42	1,19

Tabulka 1.1: Statistické charakteristiky – Investice do lidského kapitálu: vzdělávání

Zdroj: vlastní průzkum

Table 1.1, zobrazuje statistické charakteristiky z četností investic do vzdělávání studentů SSEU v Samaře a zahraničních studentů VŠTE v Českých Budějovicích, v rámci programu Erasmus, uvedených, viz Table 1. Table 1, Table 1.1 a Graf 1, znázorňují názory respondentů, ve vztahu k otázce 1.

Otázka 2 : *Vnímáte Vaše zdraví (sport, turistika, zájmové aktivity, fyzický vzhled) jako investici do lidského kapitálu?*

Zdraví	1	2	3	4	5
SSEU	44	53	0	8	0
VŠTE- Erasmus	11	5	6	0	0

Tabulka 2: Srovnávací tabulka názorů studentů SSEU v Samaře a zahraničních studentů VŠTE v Českých Budějovicích, v rámci programu Erasmus, na investici do svého zdraví
Zdroj: vlastní průzkum

Tabulka 2, znázorňuje, vyjádření názorů respondentů (SSEU a VŠTE), jak vnímají zdraví jako investici do lidského kapitálu. Následující Graf 2, graficky znázorňuje názory na investici do zdraví, v procentuálním vyjádření.

Graf 2: Názory respondentů (SSEU a VŠTE) na otázku, jak vnímají zdraví jako investici do lidského kapitálu
Zdroj: Vlastní průzkum

Škála	Aritmetický průměr	Modus	Medián	Rozptyl	Směrodatná odchylka
SSEU	1,73	2	2	0,65	0,81
VŠTE-Erasmus	1,77	1	1,5	0,72	0,85

Tabulka 2.1: Statistické charakteristiky – Investice do lidského kapitálu: zdraví
Zdroj: vlastní průzkum

Tabulka 2.1, zobrazuje statistické charakteristiky z četností investic do zdraví studentů SSEU v Samaře a zahraničních studentů VŠTE v Českých Budějovicích, v rámci programu Erasmus, uvedených, viz Tabulka 2. Tab. 2, Tab. 2.1 a Graf 2, znázorňují názory respondentů, ve vztahu k otázce 2.

Diskuze

Hodnocení probíhalo s pomocí 5 - ti stupňové škály, kde 1 vždy, 2 velmi často, 3 někdy, 4 velmi výjimečně, 5 nikdy/vůbec. Na ověření prvních dvou výzkumných problémů, byly využity statistické charakteristiky souboru dat.

Průzkum realizovaný na SSEU v Samaře: Průzkum v Samaře prokázal, studenti preferují víc investici do vzdělávání (viz Tab. 1). Škálu 1 a 2 spolu, zakroužkovalo 101 respondentů (96,19%). Co se týče investice do zdraví, nejvíce respondentů (53 studentů, 50,48%, zakroužkovalo škálu 2), viz Tab. 2.

Průzkum realizovaný na VŠTE v Českých Budějovicích: Průzkum na VŠTE, respondenty byli studenti programu Erasmus, potvrdil (viz Tab. 2), že studenti upřednostňují víc investici do zdraví (16 studentů, 72,12%, označilo škálu 1 a 2 spolu). Z Tab. 1, je zřejmé, že investici do vzdělávání, preferuje méně studentů, konkrétně 13 studentů. Tento názor, můžu vyslovit i na základě nižší hodnoty aritmetického průměru. Při investici do zdraví, aritmetický průměr byl 1,77 (Tab. 2.1), při investici do vzdělávání, byla hodnota aritmetického průměru 2,18 (viz Tab. 1.1). Tyto studenti preferují víc investici do zdraví.

Po komparaci výsledků, lze konstatovat: Zahraniční studenti, kteří byli v ZS na VŠTE, preferují více investici do zdraví před investici do vzdělávání. Toto tvrzení prokázala i nižší hodnota při statistické charakteristice aritmetický průměr (1,77; Tab. 2.1). Studenti na SSEU v Samaře, upřednostňují vzdělávání před zdravím. Toto prokázala rovněž nižší hodnota aritmetického průměru (1,50; Tab. 1.1).

Závěr

Předmětný příspěvek, obsahoval výsledky, které se vztahovaly ke třem výzkumným problémům. Průzkumu v Samaře se zúčastnilo 105 respondentů, průzkumu v Českých Budějovicích 22. Na základě získaných dat, konstatuji následující:

Prvý výzkumný problém, byl zaměřen na zjištění, co preferují studenti SSEU v Samaře více: investice do vzdělávání nebo investice do zdraví. Průzkum na SSEU, prokázal, že studenti v Samaře (viz Tab. 1), preferují víc investici do vzdělávání. Toto potvrdila i nižší hodnota aritmetického průměru (1,50), při investici do vzdělávání (viz Tab.1.1)

Druhý výzkumný problém, byl zaměřen na zjištění, co preferují studenti VŠTE v Českých Budějovicích více: investice do vzdělávání nebo investice do zdraví. Průzkum na VŠTE, kde respondenty byli studenti programu Erasmus, potvrdil (viz Tab. 2), že studenti preferují o něco víc investici do zdraví před investicí do vzdělávání. Toto tvrzení, potvrdila rovněž nižší hodnota aritmetického průměru (1,77; viz Tab. 2.1).

Třetím výzkumným problémem bylo provést srovnávací analýzu názorů studentů SSEU a VŠTE, na investice do vzdělávání a zdraví.

Pozornost byla zaměřena na zjištění skutečností, co více preferují zahraniční studenti, studující na VŠTE v rámci programu Erasmus a co preferují studenti v Samaře, následně provést komparaci – srovnání názorů na jejich pohled na investici do svého zdraví nebo investici do kultivace své osobnosti – do vzdělání.

Po komparaci výsledků, lze konstatovat, že tyto konkrétní studenti preferují více investici do zdraví před investicí do vzdělávání.

Po analýze, shledávám podstatné rozdíly: Studenti v Samaře upřednostňují víc investici do vzdělávání před investicí do zdraví, na rozdíl od zahraničních studentů programu Erasmus, kteří preferují víc investici do svého zdraví. Jedním z důvodů může být i skutečnost, že ve vzorku respondentů byli i studenti z Číny (Peking), kde je životní prostředí výrazně poznačené smogem a tato skutečnost mohla ovlivnit celkové výsledky.

*Tento článok odporúčala na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
RNDr. Dana Smetanová, PhD.*

Použitá literatura

1. CAHA, Z. et al. 2017. Petra Pártlová, Jarmila Straková, Ján Urban, Jan Váchal a Marek Vokoun. *Management lidských zdrojů*. České Budějovice. Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích. ISBN 978-3-942303-52-1. EAN 9783942303521.
2. CHRÁSKA, M. 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha. Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
3. KAMENÍČEK, J. 2003. Lidský kapitál: Úvod do ekonomie chování. Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 80-246-0449-3.
4. KOUBEK, J. 2011. Personální práce v malých a středních firmách. vyd. 4. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3823-9.
5. KOLMAN, J., MICHÁLEK, P., CHÝLOVÁ, H. a P. RYMESOVÁ, P. 2009. Pojednání o vlivech na koncipování a vývoj teorií motivace pracovní činnosti. *Československá psychologie*, 53(6), 618-627. ISSN 009062X. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/235713482?accountid=133446>
6. LORENCOVÁ, H. 2008. Vliv agenturního zaměstnávání na personální činnosti podniku. *Acta Oeconomica Pragensia* [online]. 2008 (5), 12-21 [cit. 2017-11-15]. DOI: 10.18267/j.aop.158. ISSN 0572-3043. Dostupné z: <http://www.vse.cz/aop/158>
7. MAZOUCH, P. a FISCHER, J. 2011. Lidský kapitál: měření, souvislosti, prognózy. vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-380-6.
8. ŘEHULA, M., 2010. Teorie lidského kapitálu a její dopady na strategické řízení lidských zdrojů v České republice. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta ekonomicko-správní. Katedra veřejné ekonomie.

9. RADU, C. a L. RADU. 2015. Human resources in the economic crisis. In: Computational Methods in Social Sciences [online]. 1 (3), 82-88. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: http://cmss.univnt.ro/wpcontent/uploads/vol/split/vol_III_issue_1/CMSS_vol_III_issue_1_art.008.pdf SCOPUS
10. ŠTAMFESTOVÁ, P. 2014. Lidský kapitál a vnímaná kvalita produkce podniku. *Trendy ekonomiky a managementu*, 8(19), 52-62. ISSN 18028527. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/1549931698?accountid=133446>
11. ŠIKÝŘ, M. 2014. Nejlepší praxe v řízení lidských zdrojů. vyd. 1. Praha Grada. ISBN 978-80-247-5212-9.
12. TOLAROVÁ, M. 2014. Investice do rozvoje lidského kapitálu. Praha. Bakalářská práce. Karlova univerzita. Fakulta filozofická. Katedra sociologie.
13. VLČEK, J. 2009. Ekonomie a ekonomika, 4. zcela přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-478-9